

VENTA

30 exemplars 4 pesseta

Un número solt
5 cèntims

ADMINISTRACIÓ

Carrer de Ponent, 1, 3.^a
(Buseó baix à la escala)

Surt à llum puntualment
tots los divendres.

SUSCRIPCIÓ

ESPAÑA
Un trimestre 4 pesseta

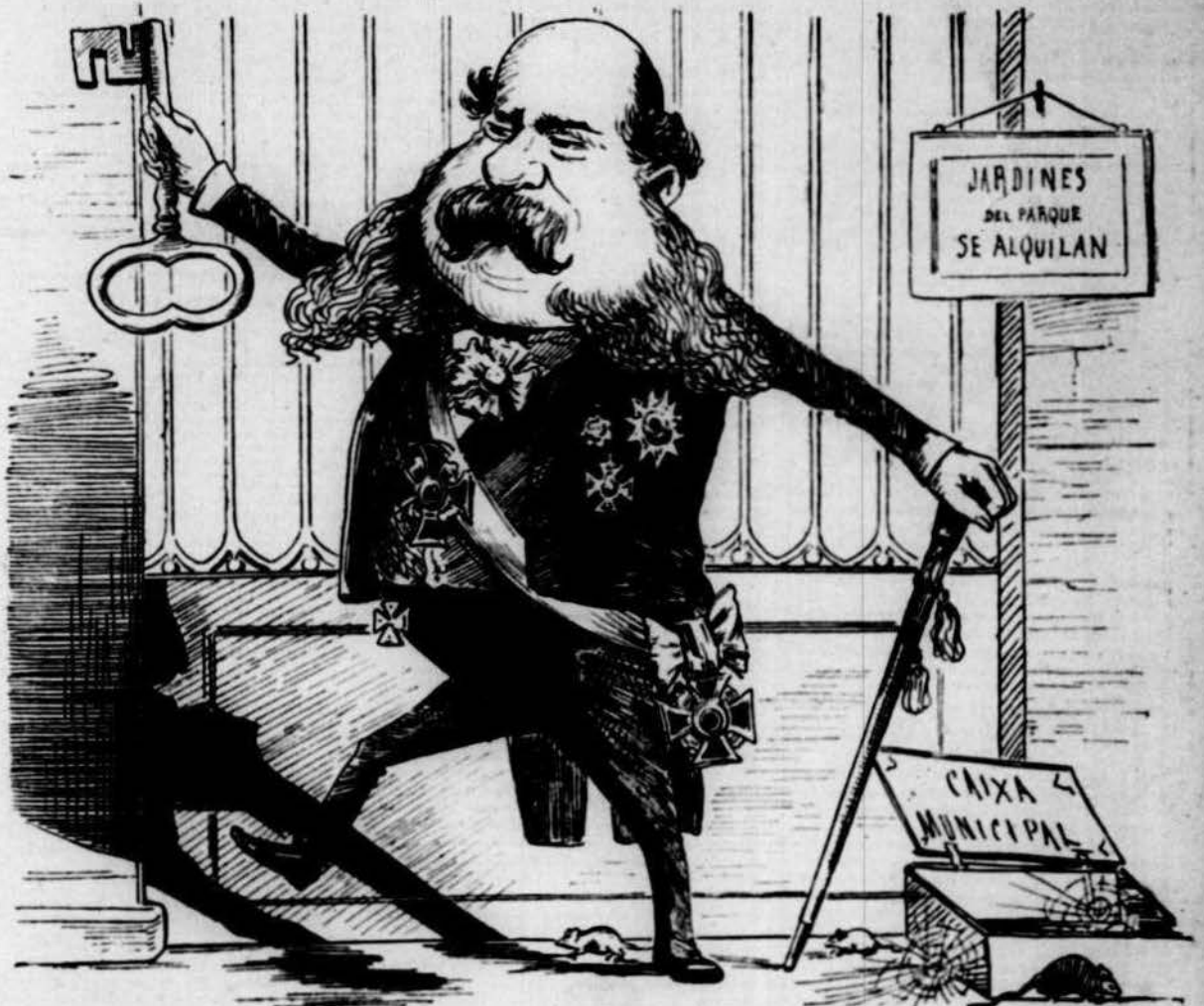
EXTRAÑO
Un trimestre 2 pessetas

Las suscripciones
se pagan per adelantat

Los pagos poden ferse
en sellos de 15 cèntims
ó en timbres
especials pers periòdichs

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

LA CLAUSURA

Ab lo pit ple de quincalla
y la gran clau à la mà,
tot tancant d' alegre balla;
es que son cap ja treballa
per altre cop comensá.

LA CRISIS DEL VENTRELL

La *gendocracia* no podia figurar-se may que arribés a desempenyar tan interessants paper en la política, fins al extrem de provocar la darrera crisis, tan treballosa de resoldre com còmica de presentar-se.

Lo gendre de D. Venanci Gonzalez, l'actual ministre d'Hisenda, era un candidat ministerial pera formar part de la comissió dictaminadora sobre aquesta xanfayna que estan motejant ab lo nom de sufragi universal. Pero la *gendreria* estava algo revolucionada, y un altre gendre, lo del Sr. Alonso Martinez, ministre de Desgracia é Injusticia, va voler fer la *gendreta* a son colega en *gendrositat*, y segantit l'erba sota 'l'peu, lo clavá de nasos en la elecció, engendrante ell per demunt del altre gendre. Y ja tenim engendrat lo conflicte, puig per aquestas etzegaladas lo conflicte, puig per aquestas etzegaladas lo *gendrocracia* va comensar a remoures la *sogreria*.

Y mentres lo sogre del gendre derrotat treu foch pels caixals, lo sogre del gendre elegit diu que per qüestió de delicadesa se veu precisat a fer dimissió de ministre, com suposant que 'l'gendre li ha amagat l'ou.

Y com los fusionistas podran ser poch, pero en cambi sempre han estat molt mal avinguts, desseguida 'l'ou ha tirat per aquí y l'altre per allà en favor dels respectius gendres, y 'l'ministeri s'ha desfet don un bolado per mor de la *gendrocracia*. ¡Aixís pugen aquestas nulitats los esforços de sos papás polítichs pera ferlos sembrar homes!

Pero lo més xocant d'aquesta darrera crisis han sigut las dificultats pera resoldre-la.

Com lo partit fusionista está format per una colla de sangoneras del Estat que no tenen més ideas que xuclar continuament del presupost, ha succehit que quan estava content 'l'ou rablava 'l'altra, y que cap combinació se feya possible, porque deya 'l'ou:—Si entra fulano al ministeri, jo m'retiro.—Y l'altre:—Si es ministre sutano, jo me'n vaig a la oposició.—Y lo de més enllà:—Si no m'donan tal ó qual cosa faré la guerra al nou Govern.—Y en Sagasta, verdader pare Pedás de totes aquestas ambicions, més que jefe d'un partit y d'un Govern, se'n veya un embull pera tirar avant lo carro del poder conhat a las sevas mans.

Y no requin que aquestas dificultats naixessin d'oposades ideas, ni tan sols d'ideas que no fossin oposades; ca, res d'aixó. Montero Rios, Martos, Becerra y Canalejas son tots demócratas dintre de la situació fusionista, y no obstant en Martos no volia per cap concepte a Montero Rios per ministre, ni en Canalejas acceptava en Becerra com a representant de la democracia en lo ministeri. Y aixó que passava a la esquerra fusionista passava també a la dreta. De modo, que la crisis *gendresca* va comensar per las personalitats, y no volent ser menos la *sogreria*, han continuat las personalitats y las ambicions en totes las peripecias d'aquest cambi de ministeri, que ha necessitat tres dies justos pera surgir voluntats y posar remenos a las ambicions, resultant al fi no més que alló de: *Apartat tu pera que m'hi posi jo.*

LO CACIQUISME A TARRASA

Si indignas havian sigut d'un quant temps en aquesta part las maquinacions d'alguns fabricants de Tarrasa pera causar dany als treballadors de aquella ciutat que representan las ideas més avansades dintre la classe obrera, los odiosos medis que s'han posat últimament en practica pera procurar l'extermini dels obrers dignes y honrats que professan ideas socialistas traspassen tots los limits de la decencia, de la moralitat y de la conveniencia social.

No li ha bastat al caciquisme tarrasench forsar la maquina de la justicia, com tenim demostrat que ha fet al incoarse 'l'procés contra los teixidors presos porque va rebenar un petardo a la porta de la casa de un fabricant, sense fer mal a ningú; no li ha bastat sembrar tota mena de calumnias contra 'ls que creya de més iniciativa dintre la classe obrera; no li ha bastat prevalders d'autoritats locals que mentien descaradament, atribuint al Gobernador civil de la provincia prohibicions que sols ella patrocinava pera impedir que s'arbitressin recursos pels obrers presos; no li ha bastat sembrar ma-

levolas desconfiansas contra 'l'advocat defensor del treballadors; no li ha bastat tocar tots los ressorts pera entreindre la causa, a fi de que patís més la ignocencia dintre la presó de Tarrasa; no li ha bastat tot aixó y moltes altres indignitats comesas contra 'ls més pundonorosos y dignes fills de treball de dita ciutat, sino que veient que tantas infamias no bastaven pera abatre la dignitat dels obrers socialistas, idearen la monstruositat que diumenje anava a posarse en practica, y que ha resultat fallida, gracias al bon sentit d'un d'aquests dignes obrers que tan y tan odian los envilitos caciques de Tarrasa.

Atenguin be nostres llegidors, que aném a contarlos de pe a la nova infamia que ha portat a terme lo caciquisme tarrasench pera intentar desferse dels obrers socialistas.

Era 'l' diumenje passat, de vuyt a nou del vespre, quan va presentarse al Ateneu Obrer de Tarrasa un tipo desconegut y bastant asquerós, ab un gran cabás y una carta dirigida al president de dit local. Preguntá al cafeter qui era 'l' President, y contestat que aquella corporació no tenia tal càrrech, lo cafeter cridá un socio que s'estava prenent café, Miquel Alemany, y entre aquest y 'l' desconegut s'entaulá 'l' següent diàlech:

Alemany.—¿Que demanéu?

Desconegut.—Al president del Ateneu pera entregarli aquesta carta y aquest cabás.

A.—Aquí de President no n'hi ha ni n'hi ha hagut may.

D.—Tinch ordre de deixarho al que fos encarregat del local.

A.—Y que hi porteu dintre aquest cabás?

D.—No ho sé.

A.—¿Donchs qui os ho ha entregat?

D.—Un senyor petitó y gras de Barcelona.

A.—Be, ¿y qui es?

D.—No 'l' conech més que de vista.

A.—Trobo extrany que hagué acceptat una carta ciosa sense sello y un cabás sense sapiguere lo que hi porteu.

D.—Com que varen demanar un home de confiança, y al mateix temps m'ho han pagat be... per aixó ho he acceptat.

A.—Vaja, que per ser tan gran, feu uns papers ben ridículs.

L' obrer Alemany mirá de fit a fit al desconegut y comensá a inspirarli gran desconfiansa.

A.—Miréu, ja podéu retornarvos aixó que diheu que porteu, que aquí no ho volém.

D.—Oh, jo tinch de deixarho, porque sino... ¿que m' diria aquell senyor?

Y dihent aixó se'n entrava endintre ab gran insistencia pera deixar lo que portava.

Aquesta insistencia acabá de desconfiar als presents, y 'l' Alemany digué al desconegut:

—Si no os en aneu desseguida vos y lo que porteu, a cossas al cul vos traurem al carrer.

Y tan com més contrariat se trobava 'l' desconegut, més empenyo en refusar lo recado de mostraren los obrers, no tenint més remey lo del cabás que entornarsen ab tot lo que portava.

Al treure'l al carrer, a algun socio va semblar-li que veya, prop del Ateneu, moviment de la Guardia civil.

—¡Aixó es una engallinada! va dir algun; anemne a donar part a las autoritats.

Y 'l' mateix Alemany va anar desseguida a donarne part al comandant del somaten don Jaime Vallhonrat, lo qui disposá desseguida, devant del cafeter del Centro Tarrasench, que s'agafés al desconegut allá ahont se 'l' trobés.

Pochs moments després lo citat Alemany trobá tres individus del somaten, entre ells lo subcabo Joseph Trilla, y l' autorisaren pera que dongués avis a tots los guardas de consums de que si passava un home ab un cabás cusit lo detinguessin. Per fi sembla que va trobarse aquest desconegut en una fonda, y que va ocupar-se 'l' cabás y la carta. La carta no sabem què diria, pero en lo cabás se'n diu que hi van trobar... TRES PETARDOS DE DINAMITA.

Comprenen la infamia nostres lectors? Aquella proba de delictes tenia d'esser deixada al Ateneu; al mateix temps se posava en moviment la Guardia civil, tal volta per medi d'un anónim, ó no anónim, y 'l' caciquisme de Tarrasa havia lograt son intent: probar que 'l' Ateneu obrer no era un lloch de propaganda pacífica, sino una cova de dinamiteros, y procurar ab aquesta infamia la persecució de tots los socios

y la dissolució infamant d'aquella societat. ¡No estava mal preparada la inicu trajecta!

Mes a pesar del descubrimet d'aquesta infamia, a pesar de que aquesta tentativa de repugnant delictes fou descuberta pels obrers, lo més sensible, lo més extrany, lo inconcebible per nostra imaginació, es que aquella mateixa nit la Guardia civil anés a agafar en sos domicilis als treballadors més senyalats per sa activitat *ó per sas ideas*, haventhi entre ells 'l' Alemany, es a dir, lo qui descubrí 'l' delictes que se intentava contra 'l' Ateneu, y un altre que ab la seva muller havia passat tot aquell dia a Barcelona dintre la Exposició, per ser aquell lo darrer dia d'estar oberta, y que no sabia res absolutament de lo passat al Ateneu.

Ara be; si s'ha intentat perdre alguns obrers per medi de fer semblar 'l' Ateneu dipositó ó fabrica de petardos y centro de conspiradors... ¿no 's pot també haver intentat pels enemics de la associació obrera perdre 'ls altres treballadors presos abans per medi de fer rebenar un petardo a las retxas de la casa d'un fabricant, procurant que no fes mal a ningú DELS SEUS lo qui calá 'l' petardo causa del antich procés?

Sembla que ja es hora de que la justicia miri en altra part que dintre la classe obrera, si vol trobar rastre de lo que passa a Tarrasa.

Ben lluny de nosaltres pretendre esmenar la plana a la justicia, ni tan sols tractar d'influir en sas decisions; mes ja que a pesar de tanta inquina contra 'ls obrers desplegada no s'ha arribat a averiguar res, per resultar indubtable la ignocencia dels treballadors, no fora mal que s'busqués en ben distintas esferas socials als autors de tals delictes, puig la classe obrera de Tarrasa, ho havém dit y ho repetim per ella mateixa autorisats, está més interessada que ningú, per esperit de justícia y per la honra propia, en que s'trobi y s'castigui la má criminal que ha fet d'aquella abans pacífica ciutat un renyit camp d'odis y rencors que, de continuar aixís, poden portarli dias de dol y amargura incalculables.

CARTAS DE FORA

Ullá 9 Desembre 1888.

Estimat Director: Lo nostre ruch negre está tret de mare porque anit passada hi ha hagut algun tibió que ha volgut fer los santos ignocents abans de ser-hi.

Al anar lo nostre ruch negre de bon matí per aïnyar las garrofas en lo corral de la llana, s'ha topat ab uns trastos deixats al pas que l'han clavet de bugiota, faltanthi poch de no haverse trencat las betas y botons de la tercera butxaca de las calças.

També s'queixa en gran manera lo dit ruch porque un jove d'aquest poble li havia promés que faria que no 's veia més per aquí La Tramontana, y resulta que continua venint y que se'n demanen més cada dia.

També ha dit als seus feligresos que escriuria al seu amo (lo bitze) pera que no vingui cap periódich al poble, ja que mentres no vingui La Tramontana ell ja s'aconsoia de no tenir-ne cap.

Recomenem al ruch negre, si no vol veure aquest periódich, que comenci a agafar los trastos allí y se'n vada, que li desparitarém los documents per anar a parar a las calderas de can Pere Botich.

Disposi del seu endiatlat amich

TARCA CAP

Catella 7 Desembre 1888.

Amich Director: Vuyt carins dels granats d'aquesta vila vinguereu a Barcelona fa poch dia pera assistir a la reunió dels macedonians, pero es lo cas que al tornar a Catella hi ha hagut la de Sant Quisí, basilianse y dividintse en dos partits, y ara van a fer un altre Casino Católich porque 'l' Casino Católich no satisfia als disidents llanats, porque som molts allí que no aném a missa a pesar del rector y de la arcuderia del poble.

Tenim aquí també una Junta de senyores que s' diu de Sant Vicent de Paul, que accorren a las familias pobres, segons diuen, pero ho fan tot a gust del rector, y qui no va a missa y no 's confessa sovint, ja pot morirse de miseria que no li donarém res.

Fa cosa d'uns dos mesos que corrien per las nits dintre d'aquest poble duas fantasmas, y no sé com deuria ser que al desaparixen las fantasmas, yo desapareixen també duas hermanas monjas bastant guapetas y l'organista mossen Félix. (Que hi farém! Tentacions del diable. L'organista l'han tornat a veure, pero a las monjas... ni 'l' mila).

Lo rector demana diners tot sovint pel pobret papa desde dalt del cubell. Jo no sé si 'l' voldrà pera pagar la desculpació al Correu Catalá ó pera recompensar a aqueles viudas ab tres bilas que li portan de la estació y per las que tant s'interessa nostre enganyós animas.

CATALL NET

Arenys de Munt 10 Desembre 1888

Apreciat company en heretia: Abir diumenje se va reunir la germandat de Sant Joan, y després de tractar los assumptes ordinarias, quan ja casi no quedavan nocions a la reunió, un tal Cruanyas y alguns altres, junt ab

varias cules de sagristia, van presentar una proposició per fer fororosa la festa del sant, i que tenien d'anarhi tots los socios.

Com aquí no estém per romanos de gastar-se 'ls quartos ab missas, que son pera socorre malalta, sola valente d'una sorpresa pogueren fer que s'aprobés tan desgavellada proposició; pero ara als liberals toca demanar Junta extraordinaria y desfer aquesta tonteria carca de donar los quartos pera engrisar capellans, ó ferir un altra germanat sense llaia al clatell.

De V. socarrits amich

Lo Sagristá Major

*****

A BARCELONA
PER LA JUSTA ASSOCIACIÓ D'UN MOMENT A CLAVÉ

No extranyis no que 'm presentí á devant teu, Barcelona, ni que la meva persona parli' ab tu ab similia intenci.

Crec que un home lo que senti, de mentir fugint l'amparo, deu com símpia expressarho com ho fa tot catalá, que sens temor y ben clá, parli al rey no té reparo.

Per 'tu avuy, venint al cas, en que sigas sobana, la meva veu boscanyera que t'ú s'alta sentirá. Res vol dir siga de Das, (un poblet de la Cerdeña tan oblidat per Espanya que ni sap allá 'hont se troba) la bondat lo pot á prova y sa bondat no m' enganya.

Molt lluny de mi P adóla; si ara ab complet agassatje á rendi 't vinch humanitie, parlo ab lo cor á la má.

Per tu lo sol brillará avuy com may ho hagi fet, puig de sos raigs al indre, reflectintse en terra y ona, farà surgir Barcelona, son deute ja ha satisfet!

Y era una deuta sagrada que espera no n' admetia, lo retartir comprometa la teua honra imaculada.

¡Cóm no detar conservada memoria de qui sigué de sos fills lo fill prim, que tot lo mon ab respecte, al impuls de grat afecte pronuncia l' nom: (En Clavé)!

¡Elli lo qui aforsá y noble, procurantse se grandesa, la virtut y la honradesa va ensenyar al nostre poble, mostrantli que may se dobla ni 's' rendeix, ni s' ha d' abairar, qui defensa ab idóatrit, lo treball, la llibertat, la humana fratricitat, y 'la sagrada dret de la patria.

Elli ab centurias galanas que la mel ab més dolor, recort feu, giatintli 'l cor, de las costums catalanas.

De nostra llioria las planas de més brill, ne va cantá lograntse aixis perpetu, del oblit en desagris, lo valor dels nostres avis mentre 'l mon existirá.

Humil, de pobre naxiona, un nom preciar adreit, que ab justicia conseguí ab sa fe, que n' era immensa. No per ell, com recompensa s' ha d' atmetre 'l monument, tan sols no més ab 'l intent de que tots lo poguem veure, mateix qu' está, fentnos creure, entre nosaltres present.

A la franca enhorabona y aplaudiments d' alegría, que de tothom ab follia, rebria avuy, Barcelona, anyadeixi la corona que en nom del poble sará, tot plagat sense dupla, com recordansa á Clavé: ben gojós y d' orgull ple, te fa entrega en

PAU PL Y PLA

Fa duas ó tres setmanas avisavam á nostres lectors que 'l fiscal demanava vuy anys y un dia de presiri per nostre Director, á consecuencia d' una de las innumerables denuncias soferias per LA TRAMONTANA.

Donchs avuy tenim de repetir que per un' altra denuncia pendent se demana pel propi seonyor Llunas quatre anys, nou mesos y onze dias de presó (jun' altra friolera!) per suposets escarria á no sé quins dogmas del catecolicisme.

¡Ah! y aixó sense contar tres multas que hi van per entremiti: una de cinchentas pelas, un' altra de doscentas cinquanta y la darrera de vinticinch.

¡Oh! y pago de costas, accessorias, presó en cas d' insolvenca, y no sé quanta més requinquencia penal.

¡Eh!... ¡qué tal los sembla si 'ls periodistas nos queixem per vicí! En sustancia actualment á nostre Director no més se li demanan uns treze ayets de presiri, tres multas y costas y accessorias de duas causas.

Y... aixó que de poch nos han absolt una causa de quatre castanyas, que diuhén á la presó, ó sia de quatre anys de presiri.

¡Uix!... d' aquestos gubernos liberals en que es més perillós escriure d' oposició que dedicarse á lladre ó assassino!

Ja s' han acabat las darreras festas de la Expositió; ja s' ha tancat lo gran certamen internacional... de Catalunya; ja tot sembla dir que passat lo carnaval de las exhibicions y tiberis, deuria entrar-se de ple á la quaresma de fer repés de deutes, ja que no podén lersa de pagos. Donchs res d' aixó: ara 's parla d' un tiberi fenomenal: lo de tots los expositors y 'l Sr. Riús y Tauler.

Y com los expositors son més de 14.000 secons lo catalé; ja estich veyent embargada la Rambla en tota sa extensió y posarhi taulas pera menjar-se 'l arrós del gran tiberi á las barbas del públich.

¡No 's diu que qui fa un cove fa un cistell! Donchs qui embarga 'l Parque també embarga la Rambla.

Y per lo vist, encara no han acabat las grandesas culinarias de la Expositió.

Tot just s' ha tancat la Expositió Universal, y ja s' parla d' un empréstit de 60 millions de pessetas pera cubrir lo déficit y prepararse á novs calaveradas municipals.

Y consti que lo de calaverada no ho dihémp pas per la nova Expositió Universal en projecte ni per la que s' acaba de tancar, sino per la manera com se derrotan los diners del comú en festas y francatelles que cap utilitat reportan, com no siga als que s' menjan 'l arrós.

Que aquí l' ohci d' arrossayre y 'l de regidor ja s' han arribat á confondre.

Sobre lo succébit á Tarrasa, heus' aquí lo que n' han dit los diaris barcelonés:

«Según noticias que tenemos por fidedignas, en la noche de anteayer fueron presos en Tarrasa el presidente y tres individuos del centro anarquista de aquella ciudad, situado en la calle de Topete, así como otro portador de un cesto, conteniendo dos enormes petardos de dinamita, que iban destinados, según parece, á los ya citados.»

Aixó, publicat lo dimars al matí pel *Diario Mercantil*, á la tarde ho copiava 'l *Brasi* y al dia següent *El Diluvio* y *La Publicidad*.

¡Es aixis com escriu la historia lo *Diario Mercantil* y com sabdonar noticias fidedignas á sos lectors!

No podria tindre alguna relació la má que enviava tal noticia al *Mercantil* ab la que enviava petardos y carta al president del Ateneu Obrer de Tarrasa, previa preparació de la *Guardia civil*?

No li sembla á la justicia que no estaria per de més que se seguissin aquestos rastres de noticias fidedignas?

La minoria republicana del Congrés ha presentat una proposició d' amnistia pels mal anomenats *delictes* d' imprenta.

Serán tan bonas, racionals y llógicas com vulgan las rahons que donguin los republicans de las Cortes en apoyo de sa proposició, mes com allí vots son trunfos, y 'ls trunfos majors los tenen los fusionistas, resultarà treball perdut lo de aquella bona gent que s' interessá pels periodistas.

¡Se tractés lo menos d' alguns Sacamantecas de sotana!

Llavors sí que 'l Govern y la majoria dels diputats voldrian interessarse...

Diuhén de Madrid que fou cosa notable la activitat del Sr. Castelar, en los moments de anarse á desarrol·lar la crisis, pera sostindre y atavorir al Sr. Sagasta.

Podrá 'l lloro de la república conservadora estar tan indiferent com vulgüi ab los republi-

cans, pero pels fusionistas no li falta activitat. Aixís l' hagués tinguda 'l 3 de Janer en evitar y oposarse al cop d' Estat d' en Pavia, altra fora la situació d' Espanya.

De la solució de la crisis n' están descontentos los *monteroiuistas* y 'ls *gamañistas*.

Es á dir, los que no han pogut veure de ministros á sos protectors.

L' amor á la patria sempre ataca á nostres politichs pel mateix punt vulnerable: lo ventrell.

Sense que 'ls panys fossin espallats ni 's notés cap violència en las portas, han desaperregut la friolera en un milió y doscentas setenta cinch mil pessetas de la Caixa de Depósitos de Madrid.

La justicia está fent un nus á la cua del trem-pat *irregularizador* que n' ha sortit tan mestre.

Un *pensament* d' en Castelar, en lo moment d' estarse desenrotllant la crisis gendresca: «Se pot viure sense llibertat, pero no sense govern.»

Y continuava dihent, com bon protector d' en Sagasta:

«Sacrificio tots los ideals de la democracia á cambi de salvar la autoritat del govern.»

(A que va que de aquestas *sublimes frases* del jefe possibilista no 'n farà cap menció *La Campaña de Gracia*?)

Com que aixis solas bastan pera desacreditar á un pretingut *estadista* ab més ó menos infulas de republicanisme y democracia.

Ab la qüestió dels obrers presos á Tarrasa, la justicia historica se está conquistant una gloria que á lo menos eclipsará la que está reunint á Madrid ab motiu del procés per l' assassinat de la viuda de Varela.

Y tancs de cop.

Los conservadors han iniciat un debat polítich sobre la darrera crisis y las xiuladas d' en Cánovas.

Ha comensat l' *anti-joaquimista* Sr. Silvela (Paco), y naturalment, ha quedat fluit en lo de las xiuladas al marit de D. Joaquims, per més que s' esforás pera cumplir ab los compromisos de la disciplina del partit de las conservas.

Es en Francisco Silvela un bon actor en comedias parlamentarias, mes com dimars no estava identificat ab son paper, va ferho bastant bunyol.

Quedá com un mal alicionat quan ni tan sols sab lo paper de memoria.

Quan D. Joaquím (a) Cánovas prengué 'l part en la discussió política (ó xiulada) ja l' interés va vessar com un riu quan se surt de mare... y de tota la familia.

Comensa 'l *monstre conservador* dihent:— Las xiuladas á mí foren un stach al régimen constitucional.

¡Si creurá que porta la constitució... al cul dels pantalons!

Y continuava:

—Las xiuladas en contra meu de Saragosa, Sevilla y Madrid, son xiuladas contra la monarquia.

¡Valenta bandarra está fet lo Sr. Cánovas ab tals comparacions!

Armonias conservadoras:

Digue 'l Sr. Silvela en lo debat polítich: «Lo sufragi universal nosaltres lo respectarém si está consagrat per la llei.»

Y va dir luego en Cánovas:

«Si s' concedeix lo sufragi á las classes que udolan y apedregan, comensará un nou estat de cosas devant del qual se retirará de la lluyta 'l partit conservador.»

Deixém apart la obstinada taleya d' en Cánovas de maltractar al poble, y alió de retirarse 'l partit conservador, que ja sabem que no s' retirará sino forasadament, y ficemosho no més que ab la armonia dels dos més elevats personatjes del partit conservador en la qüestió del sufragi universal.

Es tal la divergencia, que sembla que hi hagi D. Joaquima per entremiti.

Y naturalment, la bona senyora no pot veure ab just que 's dongui vent á los que l' han xiulada...

No deixantla brillar més que una reyna.

Lo nou ministeri's diu que té la missió de fer de pont als conservadors.

Donchs celebrarem 'l pont s' ensorri aviat.

Perque 'ls altres no tingan temps de passarhi.

Lo general Chinchilla representa l' esperit lliberal del exercit dintre 'l ministeri de la Guerra, segons diuen.

Y efectivament, té historia lliberal lo tal senyor democrata de sabre.

L' any 1856 combatia als progressistas en las barricadas de Madrid, y 'l 22 de Juny del 66 perdía son caball atacant als braus sargentos del quartel de Sant Gil, que luego moriren fusellats pel Govern d' Isabel II.

[Ja es aixó tota una historia lliberal]

L' Ajuntament ha acordat posar á la galeria de catalans il·lustres al Sr. Rius y Taulet.

Fins ara aixó no se havia fet més que ab personas mortas.

Avuy ja s' adora al benemérit de viu en viu.

La adulfació sempre va acompanyada del ridícul.

En Cánovas se lamentá en lo debat polítich de que en Pi y Margall entrés casi triomfant á Saragossa mentras que á n' ell lo van rebre... liberanos domine.

[Ah gèlós!]

Ja té sort de saber que en Pi y Margall no li coneix la dona...

Deya en Sagasta:

—Pera que no fos xiutat aquell dia en Cánovas á Madrid era precis entrarlo entre bayonetas, y suposo que ell degué preferir entrar com va entrar que no pas del altre modo.

Y l' aludit respon furios:

—No.

Ja m' agrada que als conservadors los agradi anar entre bayonetas.

Com que per mica que 'ls apreti 'l gust per aquí tindrán d' anarhi lligats y tot.

Res, per més seguritat.

Vetaquí en la única cosa que 'l poble potser daria gust ab idem als conservadors.

En un tiberi (n.º 738928) que va ferse 'l diu-llus á Cala Ciutat, uns quants amichs de la Casa gran van lliensar als vents de la publicitat que la gloria de la Exposició corresponia tota al Sr. Rius y Taulet.

Y ¡oh modestia! l' aludida eminencia digué que corresponia á tot l' Ajuntament.

Pero senyors ¡quan s' acabarà aquesta ridícula agencia d' elogis mutuos!

¡Tan poch valen los expositors que a n' ells no 'ls toca ni una mica de la gloria reservada per enter al alcalde ó al municipi!

No sembla sino que 's tracti de saber qui ha fet los deutes.

Segons noticies que tenim de última hora, als quatre obrers últimament presos á Tarrasa se 'ls ha declarat processats com á presidents més ó menos suposats d' aquell Ateneu Obrer.

Y aixó que dita corporació no ha tingut may president. ¡Jo 'l flich si n' arriba á tindre!

Y luego, y aquí está 'l pot de la confitura, los quatre agafats formavan la comissió de auxili a las familias dels presos anteriors. ¡Hoo-entenen nostres lectors?

Quan no poden vence 'l cor ni las ideas dels homens, lo caciquisme de Tarrasa proba de guanyar provocant la miseria de las familias.

¡Bona corona de infamia se están teixint los caciques de Tarrasa!

Se tracta d' aixecar un monument al Sr. Rius y Taulet.

Si senyors, un monument aixecat pels acreedors de la Exposició.

Ab lo paper dels comptes que fins ara no se han pogut cobrar.

No deixaria de ser una bona curiositat.

Notable fou la vetllada donada á Vilassar de Mar lo darrer dissapte.

Gracias al professor d' aquells escola laica, Ramon Cartañá, que es una verdadera joya pel carrech que desempenja reunint tan multiplicats coneixement com reunex en ciencias y en

arts, l' Ateneu de la Classe Obrera de Vilassar treu notables alumnos en música, en dibuix, en declamació, en lletras, que habilita luego pera donar amenitat á las vetlladas, fentse aixis dit Ateneu, á la vegada que productor de la ilustració de molts fills dels socis, productor també de las propias diversiones en aquestas vetlladas en que sols regna l' esbarjo y la alegría.

No dispoem d' espay en nostre periódich pera fer una detallada ressenya. Basta sols dir que la nota dominant de la vetllada fou l' amor á la Llibertat, condensat en l' ensalzament de las escolas laicas, las aspiracions de reforma social de la classe obrera y la emancipació de la dona, quins tems glossá nostre director Sr. Llunas en son discurs fent lo resum de la vetllada.

Un aplauso mereix l' Ateneu vilassanés de la Classe Obrera, y molt especialment l' il·lustrat professor de la seva escola, Sr. Cartañá.

A últims de la setmana passada reberem la visita de dos jefes de secció dels grans magatzems de El Siglo, quins senyors nos manifestaren que venian á protestar, en nom dels dependents de aquella casa, de la xarada inserta en nostre darrer número, y 'ns informaren de que l' autor d' ella havia sigut despedit de la casa lo mes passat.

Informantnos nosaltres de la veracitat de las afirmacions en dita xarada fetas, resultá, segons aquells senyors, que unes eran exactas, altrás mal expresadas, y algunas basadas en fals.

Com tractanse d' una xarada creu la redacció que no val la pena de majors molestias, sent de aquest mateix parer los jefes de secció de El Siglo al excusarse d' escriure una contestació que nosaltres nos brindarem d' insertar, fem constar lo desitj d' aquells dos senyors de que apareguessin en nostre periódich sas manifestacions, y en paus.

CONTRAST

L' home que experiencia té y per res del mon se subta, que per religió té 'l dubte, y per Deu potgut té un be, sigui steo ó francmaso y 'k rigui de Deu ó 'l diable, es un ser imponderable es un home de debó.

Mes aquell que tenit ciencia visita iglesias, conventos, y passa tots los moments lent dejant ó penitencia, que sabent no sap de viure ni compendre, comperent... no es sabi, ni te talent: es un home de per riure.

A. GARCÍA

Per sermons capassos de fer riure á un mort los que están fent uns missionistas carca-mals á Sant Fructuós de Bajos.

En lo primer sermó ja comensaren dihent que junt ab ells havian anat á Sant Fructuós los dimonis pera ferlos la contre; lo segon van enfilárselas dihent que la causa de tindre mal goberner era lo peccat de Sant Fructuós, y que si no 's pagava gayre 'l vi també 'n tenia la culpa aquell mateix peccat.

Luego van entrar en explicacions d' alló del infern y 'l purgatori, fent esqueixar de riure per las besties que deyan. Pera probar la veritat de lo que deya 'l bramador sagrat, contá 'l següent qüento.

Un home y una dona que vivian amistanats, van convindre en que aquell que 's morís primer feria tots los possibles pera poder tornar á dirli si hi havia infern, pera saberho del cert; donchs vetaquí que aquella mateixa nit va morir-se l' home, y al cap de tres ó quatre dias va presentarse á la seva querida dihentli que ja venia del infern, que si que n' hi havia, y que ella 'l seguis que li portaria. Ella no 'l va voler seguir, y ell, agafantli llavors per la mà, se li va endur tot lo que va tocarli, á pesar de lo qual aquesta dona encara es viva.

¡Qué tal y qui no's converteix devant de tan estupefactivissims miracles y tan convicentissims rahons?

De sermons d' aquestos se 'n tindrian de fer cada dia á todas las poblacions y per todas las casas, y no podria negarse llavors que la religió reportaria grans utilitats als pobles.

Divertiria á tothom ab poch gasto y molta greca.

Perque á fer lo pallasso y 'l graciós may los artistas de teatro y circo equestre se podran comparar als comediantes mistichs.

Fa algun temps diguerem que á Vilanova y Geltrú hi havia una societat titulada Los Pescadores, instalada en lo barri de Mar, que demanava al rector la bandera de Sant Pere, pera posar al balcó, y fins si convenia anavan á missa, á confessarse y pendre la pela llissa, etc.

Donchs ara la devoció 'ls ha pegat per altre costat, y en lo café de casa seva hi han posat ball y cant flamench, ab uns escándols que se hi mouhen que ni á missa majoran se canta á tot orquesta y tothom desafina. Y lo més saltat es que moltas devotas acudeixen á la flamenca diversió, y s' hi entusiasman y tant més que sentint lo gori-gorió qual-sevol altre del repertori religió.

Ja está vist, de lo mistic á lo flamench no més hi ha un pas.

CANTARELLAS

M' agrada LA TRAMONTANA, porque ab son buf van volant per l' espay, que dona gust, las vetlas dels capellans.

Lo que més me fastidia es veure un capellá gras; porque penso tu, ab las misas dels llanuts t' has engraiat.

Tan bona vida li feya un rector á sa majoritana, que als sou mesos de servelo va recantar de tan gorra.

HALLBERTA

ANAGRAMA

Al acabar de dinar lo rector mossen Pasqual, de tan tip que va quedar va fé un tot com un total.

R. CASTELLÁ

GEROLÍFICH

IX
—
VI
EEE

LOLA QUITARRA

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASAT

XARADA.—Es-is-qui-pot.

Barcelona.—Tipografía LA ACADEMIA, Rema de la Universitat, 4

Almanach de La Tramontana PER L' ANY 1889

SUMARI DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ

TEXT.—Lo Calendari Republicá.—CALENDARI REPUBLICA.—Posició neo-gráfica de Barcelona.—Festas moribies.—Festas majors.—Mercats.—Secció Astronómica.—Observacions atmosféricas.—Crónicas relligiosas.—Cuatre parables.—Nostres cronos.—Consideracions sobre la Exposició Universal de Barcelona.—Lo mes de tristor.—Pensaments, Qüentos, Acudita, Anécdotas, Preguntas, etc., etc. Poesias.—Judici del any.—Las Estaciones.—Los politicos del dia.—La Justicia.—Qüento.—Consell.—Fotografía al natural.—Lo Nar.—Moeda social.—Tradició.—Calendari particular.—«Boom!».—Á la Santetat de Lleó XIII.—Flamench del Clot.—Consell á un amich.—La casó d' en Tururut.—Idili.—Cansons, Epigramas, Epitafis, Cantarellas, etc., etc. GRABATS.—Atribuis de la peste negra.—Fúnebrilla.—Ecc.—Castelaris.—Fotografía al natural.—Barcelona y 'l semit comú.—Excesos d' aristocracias municipal.—Lo Nar.—Moeda social.—«Boom!».—Á la Santetat de Lleó XIII.—Barret de la mort. CROMOS.—Pas á la Llibertat!—Situació política d' Espanya.

BO UN RAL PREU DONICH Y BARATO INVEROSÍMIL 25 % de rebaixa als corresponals.